

Pospíšil, Ivo

**Šedesátiny doc. Jiřího Gazdy**

*Новая русистика*. 2018, vol. 11, iss. 2, pp. 98-100

ISSN 1803-4950 (print); ISSN 2336-4564 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/NR2018-2-16>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/138395>

Access Date: 08. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

v oblasti dalšího vzdělávání učitelů, tak i četné kontakty s odborníky z České republiky, ale také ze Slovenska a Ruska, kteří v programu působili jako lektori nebo se podíleli na vydávání publikačních výstupů z projektu v elektronické či knižní podobě.

Vyvrcholením brněnské etapy organizátorské a vzdělávací činnosti K. Lepilové pak byl její významný podíl na realizaci projektu *Inovace postgraduálního vzdělávání učitelů ruského jazyka na ZŠ a SŠ (2010–2012) v DVPP pro JMK*, uskutečňovaný v rámci grantu *Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Jihomoravském kraji OPVK*, spolufinancovaného ze státního rozpočtu ČR a Evropského sociálního fondu v období 2010–2012 a jeho následné pokračování v poněkud skromnější podobě a bez vnější finanční podpory v rámci udržitelnosti projektu v letech 2012–2017. V červnu 2017 po nešťastném úrazu byla K. Lepilová nucena ukončit spolupráci s Centrem dalšího vzdělávání učitelů ruštiny při Ústavu slavistiky FF MU, které pomáhala zřizovat.

Alespoň stručně k dalšímu okruhu zájmu jubilantky: ten je spjat s jejím zaměřením filologickým, jež má výrazně pragmatický charakter. Svědčí o tom zvláště dvě publikace z posledního období, živě reagující na požadavky praxe (*Rusky na cesty*, 2007; *Přesvědčivá komunikace manažera a DVD*, 2009). Na vzrůstající potřeby mladých překladatelů a tlumočnicků reagovala K. Lepilová za svého působení v Ostravě, kde or-

ganizovala jak výzkum (*K cizojazyčné řečové komunikaci ve sféře podnikání*, 2004), tak výuku předmětů bakalářského a magisterského studia i setkávání studentů na vědeckých konferencích. Svůj vztah k umění pak využila při psaní skript z oblasti ruské kultury (*Очерк русской культуры*, 1996; *Ruská kultura a umění – antologie. Příručka 2. Texty a CD*, 2010) a v některých konferenčních příspěvcích.

Jubilantka uplatňuje své organizační schopnosti i v řadě odborných a vědeckých společnostech jako spoluzakládající členka pobočky ČAR FF OU (1991) a Slavistické společnosti Franka Wollmana, členka výboru České asociace slavistů, Vědecké rady Slovanské knihovny při Národní knihovně v Praze, Programové rady Festivalu Poodří Františka Lýska, Správní rady Lýskova nadačního fondu, správkyně Archivu Lýskova nadačního fondu aj.

Na závěr nezbyvá než popřát milé jubilantce do dalších let jejího života pevné zdraví, hodně sil a optimismu a spokojenost v osobním životě.

*Aleš Brandner*

<https://doi.org/10.5817/NR2018-2-16>

## Šedesátiny doc. Jiřího Gazdy

To podstatné, co jsem v roce 2008 napsal o tehdejším padesátníkovi, rusistovi, slavistovi, lingvistovi doc. PhDr. Jiřím Gazdovi, CSc. [POSPÍŠIL 2008], který

v letošním roce oslaví šedesátiny, lze zdůraznit i nyní s tím, že se jeho zaměření rozvinulo do šíře a do hloubky. Rodák ze Znojma (2. 12. 1958) se zabýval a zabývá lingvistickou rusistikou, zejména dramatickým vývojem ruského jazyka v posledních desetiletích a mediálním diskursem v mezinárodním srovnávacím kontextu.

Po gymnaziálních studiích absolvoval Filozofickou fakultu tehdejší Univerzity J. E. Purkyně v Brně, nyní Masarykovy univerzity (ruštinu a psychologii) a po ukončení interní aspirantury zůstal na tehdejší Katedře ruského jazyka jako odborný asistent. Lexikologie se stala jeho osudem již v diplomové práci, v níž organicky spojil oba své obory (*Neologismy v časopise „Voprosy psichologii“*, 1983) Jeho kandidátská disertace *Integrace cizojazyčných prvků v slovní zásobě současné ruštiny a češtiny: na materiálu substantivních neologismů* pojednávala o tématu, kterým se mohl ještě intenzivněji zabývat po převratných společenských zlomech, jimiž prošla střední, jihovýchodní a východní Evropa na konci 80. a počátku 90. let 20. století – a jak se později ukázalo vlastně celý svět.

Jeho zájem pak vykrytalizoval ve sféře ruské lexikologie a slovtvorby, jazyka současné publicistiky, neologie, sociolingvistiky, lingvokulturologii a areálová lingvistiky. Zejména v posledně jmenované oblasti se od vzniku Ústavu slavistiky aktivně podílel na formulování stěžejního areálového programu a aspektu celé slavistiky v podobě řady publikací, které vznikaly v rámci různých

projektů podpořených Vzdělávací nadací Jana Husa, evropskými programy, Masarykovou univerzitou a bývalým Rakouským ústavem (v společných projektech s Vídeňskou univerzitou).

V poslední době se jubilant podílel na grantovém projektu MU, který se týká komplexního výzkumu Ruska. Jubilant je autorem desítek studií publikovaných doma, ale také v Rusku, Německu a Srbsku. Knižně uveřejnil práci *Dynamika a internacionalizace slovní zásoby současné ruštiny* (Brno 2002) a z řešitelství grantu AV ČR vytěžil monografii *Proměny jazyka a literatury v současných ruských textech* (Brno 2007, spolu s autorem těchto řádků).

V letech 2002–2006 byl proděkanem Filozofické fakulty MU pro studium, v téže době členem Kolejní rady MU, od roku 2012 je členem Rady studijních programů FF MU.

Roku 2013 se habilitoval prací *Dynamika jazykových procesů v transformačním a posttransformačním období vývoje ruské společnosti* a stal se docentem pro obor lingvistika konkrétních národních jazyků (slovanské jazyky) a napsal řadu důležitých prací. Jako oblíbený pedagog participoval na tvorbě učebních textů a přednášel řadu kurzů, mimo jiné úvod do studia jazykovědy, lexikologii současné ruštiny, základy překladatelství, zabýval se analýzou textu a jazykovými hrami, vedl a vede četné práce diplomové v oborech Ruský jazyk a literatura, Překladatelství ruského jazyka, Ruština se zaměřením na oblast firemní praxe, služeb a cestovního ruchu, Filologic-

ko-areálová studia, Učitelství ruského jazyka a literatury; doktorské práce vede v oborech Ruský jazyk a Filologicko-areálová studia; je členem zkušebních komisí pro státní závěrečné zkoušky pro obory Ruský jazyk a literatura (Bc., NMgr.), Polský jazyk a literatura (Bc., NMgr.), Slovenský jazyk a literatura (Bc., NMgr.), Filologicko-areálová studia (Bc., NMgr.), Překladařství ruského jazyka (NMgr.), byl a je členem zkušebních komisí pro státní doktorské zkoušky a obhajoby doktorských prací pro obory Ruský jazyk, Paleoslovenistika a slovan-ské jazyky, je členem oborových komisí pro obory Paleoslovenistika a slovan-ské jazyky a Filologicko-areálová studia. O uznání vědeckou komunitou svědčí i jeho činnost v profesních spolcích (Jazykovědné sdružení, Česká asociace slavistů, Česká asociace rusistů, Středoevropské centrum slovanských studií) a v redakčních radách vědeckých časopisů (od roku 1991 výkonný redaktor časopisu Opera Slavica, od 2008 je členem redakční rady časopisu Novaja rusistika a redakčního kolegia časopisu Rossica Olomucensia). Neřídne ani množství jeho edic svazků jazykovědné rusistiky. Zúčastnil se bělehradského Mezinárodního kongresu slavistů (2018) a významně přispěl do svazku Česká slavistika 2018 studií *Формирование взаимных образов и международных стереотипов русских и чешских в условиях современной неофициальной интернет-коммуникации*. Je pravidelným účastníkem kongresů českých slavistů a přispívá do jejich publikačních výstupů. Jeho vě-

decká a pedagogická činnost organicky spojuje hluboký vědecký zájem a erudici s jejími aktualizacími přesahy; jubilant, na jehož další práce se těšíme, zkoumá jazykové fenomény v souvislostech a s přesahy k řadě vědních oborů. Je to role nelehká, křehká, stále na pomezí různých vědních disciplín, mezi teorií a praktickou aplikací, doslova s prstem na tepu jazykového proudění. Ale právě toto má v dnešní bouřlivé, radikální, dynamické a nejisté době smysl.

Ivo Pospíšil

## Literatura:

POSPÍŠIL, I. (2008): *Jubileum Jiřího Gazdy*. Opera Slavica XVIII, 2008, č. 4, s. 57–58.

<https://doi.org/10.5817/NR2018-2-17>

## Výběrová bibliografie doc. PhDr. Jiřího Gazdy, CSc.

GAZDA, J. (2018): *Formirovanije vzaimnykh obrazov i mežkul'turnykh stereotipov russkich i čechov v uslovijach sovremennoj neoficial'noj internet-kommunikacii*. In: POSPÍŠIL, I., ZELENKA, M., PAUČOVÁ, L. (eds): Česká slavistika 2018. Brno, s. 9–20.

GAZDA, J. (2018): *Online Comments as a Tool of Intercultural (Russian–Czech) “Anti-Dialog”*. Journal of Nationalism, Memory & Language Politics Vol. 12, 2018, č. 1, s. 100–120.